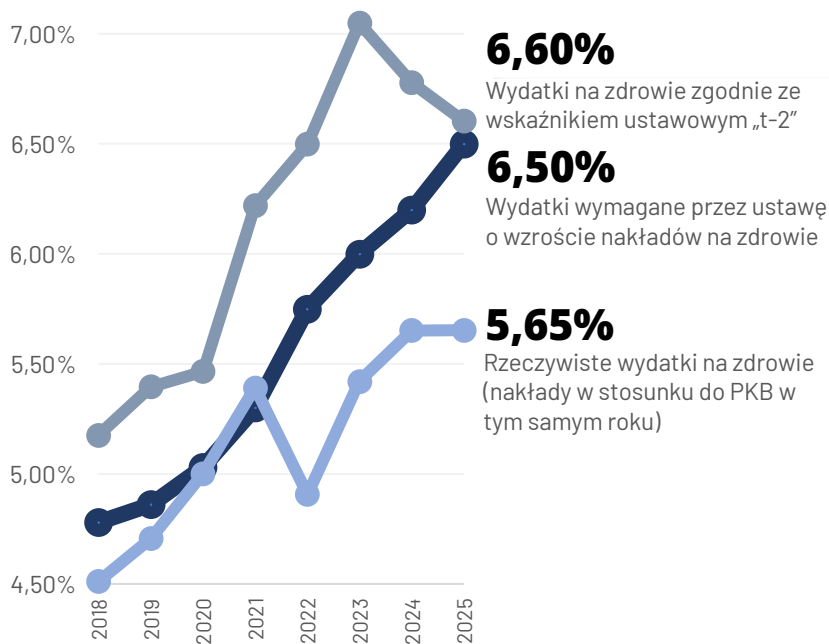

Monitor Finansowania Ochrony Zdrowia

Nr 10 • sierpień 2024 r.

Stan realizacji ustawy o wzroście nakładów na zdrowie do 7% PKB

Publiczne wydatki na ochronę zdrowia w relacji do PKB

Zgodnie z ustawą zapewniającą wzrost nakładów na ochronę zdrowia, w 2025 r. poziom publicznych wydatków na zdrowie powinien wynieść minimum 6,50% PKB.

Uwzględniając wielkości wynikające m.in. z planu finansowego NFZ, publiczne wydatki na zdrowie w 2025 r. wyniosą **225,2 mld zł** (wzrost o 16,6 mld zł w stosunku do 2024 r.).

Porównując tą wartość z PKB prognozowanym na 2025 r. (3983,4 mld zł), przekłada się to na wydatki na poziomie **5,65% PKB**, tj. o 0,85 pkt proc. poniżej wymaganego celu ustawowego.

Jednak zgodnie z ustawą, wydatki za rok bieżący porównuje się z PKB sprzed dwóch lat (który w 2023 r. wynosił 3410,1 mld zł). W efekcie, zgodnie z definicją przyjętą na potrzeby ustawy, wydatki na zdrowie wyniosą **6,60% PKB** w 2025 r.

Najważniejsze zmiany w stosunku do danych z poprzedniego wydania

208,6 mld zł → 225,2 mld zł

Nominalne nakłady na ochronę zdrowia w 2025 r.

6,78% → 6,60%

Nakłady na ochronę zdrowia w 2025 r. w relacji do PKB (t-2)

5,65% → 5,65%

Nakłady na ochronę zdrowia w 2025 r. w relacji do PKB (t)

Podstawowe fakty

- ustawa wymaga wzrostu wydatków na zdrowie o co najmniej **53,6 mld zł** do roku 2027
- **28,6 mld zł** z tego wzrostu jest zagwarantowane w ramach obecnych parametrów składki zdrowotnej oraz finansowania budżetowego
- brakujące **25,1 mld zł** musi zostać pozyskane przez podnoszenie stawki lub rozszerzenie bazy składki zdrowotnej lub poszerzenie zakresu dotowania systemu z budżetu państwa
- w przypadku postawienia bardziej ambitnego celu, czyli rzeczywistego osiągnięcia nakładów na zdrowie równych 7% PKB, konieczne byłoby pozyskanie aż **60,5 mld zł** dodatkowego finansowania

Najważniejsze zmiany w stosunku do danych z poprzedniego wydania

W oparciu o plan finansowy NFZ na 2025 r. sporządzona została prognoza wydatków na ochronę zdrowia w przyszłym roku. Planowane całkowite koszty NFZ wynoszą 197,8 mld zł, z czego 18,3 mld ma zostać pokryte z dotacji podmiotowej z budżetu państwa. Wydatki w pozostałych kategoriach, tj. z budżetu państwa, państwowych funduszy celowych oraz agencji wykonawczych, których koszty traktowane są w świetle ustawy jako nakłady na ochronę zdrowia, zostały ustalone w oparciu o prognozę, która zostanie zweryfikowana po publikacji projektu ustawy budżetowej na 2025 r.

Aktualizacja danych dot. wydatków za 2024 r., uwzględnia najnowsze zmiany planu finansowego NFZ na bieżący rok, w tym zmiany wprowadzone na mocy Zarządzenia Prezesa NFZ z 30 lipca 2024 r., obejmujące:

- zwiększenie całkowitych kosztów NFZ do 184,9 mld zł (włącznie z 2,6 mld zł dotacji z Funduszu Medycznego) wobec zakładanych w poprzedniej edycji MFOZ 173,6 mld zł.

Źródłem pokrycia wymienionych wyżej dodatkowych wydatków NFZ jest powiększenie planowanego ujemnego wyniku finansowego za 2024 r. do poziomu 9,4 mld zł.

Finansowanie świadczeń opieki zdrowotnej a ich dostępność

Przyjęcie przez NFZ sprawozdania z działalności za 2023 r. pozwala na opracowanie zaktualizowanych szacunków zmiany poziomu dostępności świadczeń w relacji do zmian poziomu ich finansowania. Ze względu na trudność związaną z porównywaniem liczby świadczeń rehabilitacyjnych z pozostałymi rodzajami świadczeń opieki zdrowotnej, zdecydowano o wyłączeniu tej kategorii ze zbiorczych porównań.

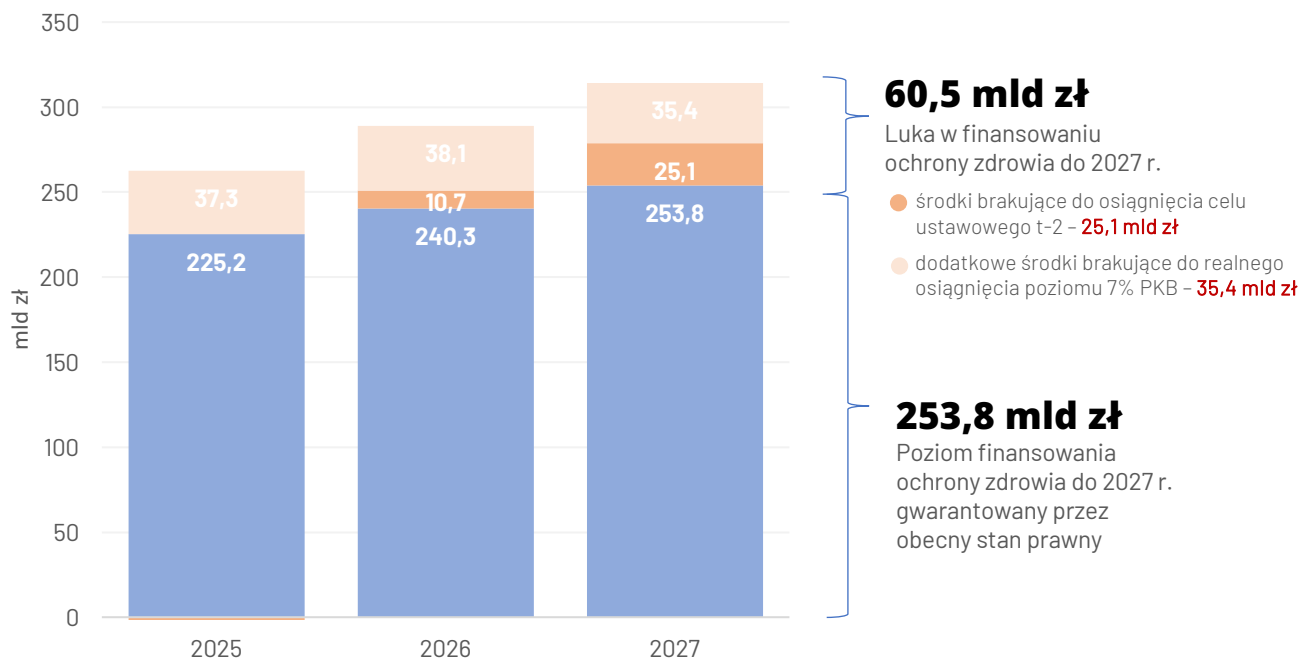
Jak wynika z najnowszych dostępnych danych, nominalne finansowanie świadczeń realizowanych w ramach NFZ zwiększyło się od 2016 r. o ponad 130%. Nawet po uwzględnieniu efektów inflacji, był to wzrost w ujęciu realnym o ponad 50%, zaś po zdyskontowaniu o dynamikę nominalnego wzrostu PKB – o 16%. Jednocześnie, liczba wykonywanych świadczeń w głównych kategoriach objętych analizą wzrosła jedynie o 6,3%. Szczególnie niepokojąca jest niska dynamika świadczeń w zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej, których liczba zwiększyła się jedynie o 0,4%. Najnowsze dane obrazują utrzymujące się trudności z zapewnieniem odpowiedniego przełożenia wzrostu finansowania opieki zdrowotnej na faktyczną poprawę ich dostępności dla pacjentów.

Zmiana liczby realizowanych świadczeń oraz kosztów ich realizacji w latach 2016-2023

	liczba wykonanych świadczeń	finansowanie - nominalny wzrost	finansowanie - wzrost skorygowany o inflację	finansowanie - wzrost skorygowany o nominalny PKB
podstawowa opieka zdrowotna	11,4%	89,7%	24,3%	-4,4%
ambulatoryjna opieka specjalistyczna ¹	0,4%	47,9%	-3,1%	-25,5%
leczenie szpitalne	8,1%	159,1%	69,7%	30,5%
opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	-0,4%	112,3%	39,1%	7,0%
świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze	14,7%	175,5%	80,5%	38,8%
opieka paliatywna	103,5%	255,4%	132,8%	79,0%
leczenie stomatologiczne	-10,4%	82,1%	19,3%	-8,3%
świadczenia odrębnie kontraktowane	32,1%	106,1%	35,0%	3,8%
ratownictwo medyczne	-6,8%	101,9%	32,2%	1,7%
razem	6,3%	130,9%	51,2%	16,3%

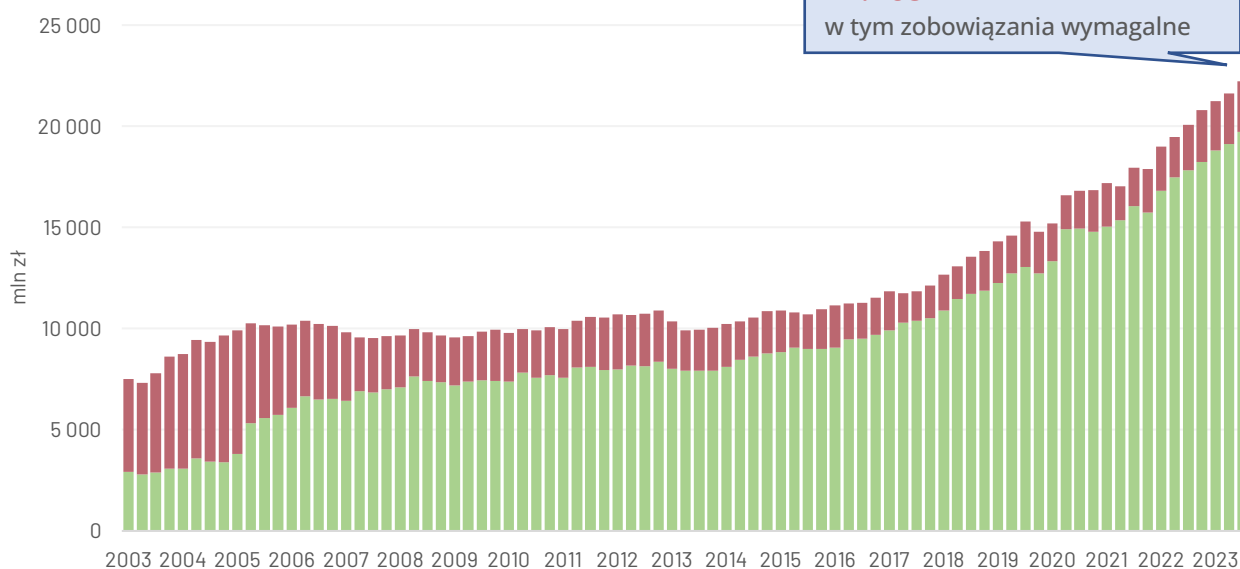
¹Porównywalność danych o finansowaniu AOS od 2022 r. jest ograniczona ze względu na zmianę metodyki NFZ

Brakujące finansowanie ochrony zdrowia w kolejnych latach

Zgodnie z ustawą zapewniającą wzrost nakładów na ochronę zdrowia, w 2027 r. publiczne wydatki na ten cel powinny wynieść 7% PKB. Uwzględniając obecne prognozy makroekonomiczne, oznacza to, że wydatki na zdrowie powinny wówczas wzrosnąć do poziomu co najmniej 314,2 mld zł. Ze względu na obowiązywanie zasady t-2, czyli porównywania wydatków na zdrowie poniesionych w danym roku z poziomem produktu krajowego brutto sprzed dwóch lat, **zgodnie z kryterium ustawowym minimalne wydatki na ochronę zdrowia powinny wynieść w 2027 r. nie mniej niż 278,8 mld zł.** Tymczasem, uwzględniając obowiązujący stan prawny, tj. obecną stawkę oraz bazę składki zdrowotnej oraz dotychczasowy poziom zapewnianych dotacji budżetowych w relacji do PKB, **można oczekiwać wzrostu całkowitego poziomu finansowania ochrony zdrowia do 253,8 mld zł.**

Zadłużenie szpitali

źródło: Ministerstwo Zdrowia

Kluczowe dane

Dotychczasowa realizacja ustawy o wzroście publicznych nakładów na ochronę zdrowia

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1) Wydatki budżetu państwa w części 46 - Zdrowie	8,1	8,4	6,1	16,0	15,5	14,2	27,4	36,5
2) Wydatki budżetu państwa w dziale 851, bez części 46	4,4	4,5	5,5	6,1	7,3	6,0	7,0	6,0
2a) Wydatki budżetu środków europejskich			1,4	0,8	0,6	1,2	0,6	2,5
3) Koszty realizacji zadań NFZ	85,8	95,4	103,5	124,0	131,9	158,9	182,2	197,8
4) Odpis dla Agencji Oceny Technologii Medycznych	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1
5) Fundusz Kredytowania Studiów Medycznych	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
6) Fundusz rozwiązywania problemów hazardowych	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7) Odpis dla agencji badań medycznych	-	-	-	0,3	0,3	0,4	0,5	0,5
8) Koszty Funduszu Kompensacyjnego Szczepień Ochronnych	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0
9) Koszty Funduszu Kompensacyjnego Badań Klinicznych	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
10) Wydatki Rzecznika Praw Pacjenta	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
Stáže podyplomowe - Fundusz Pracy (do 2020 r.)	1,1	2,2	2,2	-	-	-	-	-
Programy rządowe - Fundusz Solidarnościowy (do 2022 r.)	-	-	-	0,1	0,0	-	-	-
Korekta o dotacje z budżetu państwa do NFZ	-3,6	-3,6	-2,6	-5,9	-4,6	-0,2	-9,2	-18,3
Wydatki publiczne na ochronę zdrowia	95,9	107,0	120,6	141,4	151,0	180,6	208,6	225,2
PKB w roku t	2 126,5	2 273,6	2 323,9	2 622,2	3 078,3	3 410,1	3 691,5	3 983,4
PKB w roku t-2	1 853,2	1 982,8	2 126,5	2 273,6	2 323,9	2 622,2	3 078,3	3 410,1
Wydatki na zdrowie w % PKB dla roku t	4,51%	4,71%	5,00%	5,39%	4,91%	5,42%	5,65%	5,65%
Wydatki na zdrowie w % PKB dla roku t-2	5,18%	5,40%	5,47%	6,22%	6,50%	7,05%	6,78%	6,60%
Wydatki na zdrowie w % PKB wymagane przez ustawę	4,78%	4,86%	5,03%	5,30%	5,75%	6,00%	6,20%	6,50%

Realizacja zapowiadanego wzrostu nakładów na zdrowie w perspektywie 2027 r.

	2025	2026	2027
PKB w roku t	3983,4	4251,3	4489,1
PKB w roku t-2	3410,1	3691,5	3983,4
Wydatki na zdrowie w % PKB wymagane przez ustawę	6,50%	6,80%	7,00%
Wydatki wymagane do realizacji celu dla roku t	258,9	289,1	314,2
Wydatki wymagane do realizacji celu dla roku t-2	221,7	251,0	278,8
Finansowanie zapewnione przez obowiązujące przepisy	225,2	240,3	253,8
Luka w finansowaniu ochrony zdrowia dla roku t	-33,7	-48,7	-60,5
Luka w finansowaniu ochrony zdrowia dla roku t-2	3,5	-10,7	-25,1

O Monitorze Finansowania Ochrony Zdrowia

Monitor Finansowania Ochrony Zdrowia to nowy projekt realizowany przez Centrum Analiz Legislacyjnych i Polityki Ekonomicznej (CALPE), którego celem jest przejrzyste informowanie o wielkości i strukturze środków publicznych przeznaczanych na funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia.

W Monitorze prezentowane są w syntetycznej formie opracowane dane pozyskane z rozproszonych źródeł – m.in. załączników do ustawy budżetowych oraz ich projektów, planów finansowych NFZ oraz pozostałych państwowych funduszy celowych związanych z ochroną zdrowia. W oparciu o rządowe założenia i prognozy makroekonomiczne, obliczane są ponadto wskaźniki poziomu nakładów na ochronę zdrowia wynikające m.in. z przepisów ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

W ramach projektu prowadzony jest dedykowany serwis internetowy <http://calpe.pl/monitor/> oraz opracowywane są kwartalne publikacje w formie biuletynu informacyjnego. Prezentowane dane podlegają stałej aktualizacji w miarę publikacji nowych danych – w tym nowych planów finansowych funduszy, projektów ustaw budżetowych oraz ich nowelizacji i sprawozdań z wykonania ustawy budżetowej, aktualizacji Programu Konwergencji.